

K päťdesiatinám univ. prof. dr. T. Pardela, CSc

V plnosti svojich tvorivých síl sa 19. júla toho roku dožil svojich päťdesiatín profesor dr. Tomáš Pardel, CSc., vedúci Katedry psychológie a riaditeľ Psychologického ústavu na Filozofickej fakulte UK.

Profesor Tomáš Pardel pochádza z Čimhovej, malej dedinky na Orave. Gymnázium navštevoval v Trstenej, neskôr v Kláštore pod Znievom, kde aj v roku 1938 zmaturoval. V tom istom roku prišiel na Filozofickú fakultu v Bratislave ako poslucháč filozofie.

Už o dva roky neskôr si ho vybral profesor Jurovský ako pomocnú vedeckú silu na vtedajší Psychotechnický ústav, na ktorom sa profesor Pardel už ako mladý študent definitívne upísal povolaniu psychológa. V prvých rokoch pôsobenia na Psychotechnickom ústave sa profesor Pardel oboznamuje s praktikami výchovného poradenstva a poradenstva pre voľbu povolania, no súčasne hlboko zaberá aj do teoretických otázok psychológie, živo diskutovaných v tom čase i v kolektíve mladých pracovníkov psychotechnického ústavu. V podnetnom prostredí tohto ústavu zrodila sa druhá generácia slovenských psychológov, z ktorých viacerí stali sa zakladateľmi a organizátormi psychologickéj práce v teórii i praxi na Slovensku. Profesor Pardel je jedným z popredných predstaviteľov tejto generácie. Venuje sa organizačnej práci pri budovaní psychologických pracovísk, presadzuje a aktívne sa zúčastňuje na psychologickéj praxi v spoločenskom živote, venuje sa výskumnej práci, najmä v oblasti pedagogickej psychológie a súčasne rozpracúva základné teoretické problémy psychológie, a to tak v oblasti všeobecnej a pedagogickej psychológie, ako aj psychológie osobnosti.

Z čias jeho pôsobenia na Psychotechnickom ústave, na ktorom sa od r. 1943, po obhájení dizertačnej doktorskej práce stal vedúcim oddelenia výchovného poradenstva a poradenstva pre voľbu povolania, pochádzajú jeho prvé teoretické štúdie. Sú to najmä Pojem nevedomia u Freuda a Teórie útlmu v súčasnej psychológii. Kriticky sa v nich vyrovnáva s tézami hlbinej psychológie, najmä psychoanalýzy. Už tu je badateľné jeho silné materialistické zameranie s orientáciou na Pavlovovo učenie, ktoré neskôr nachádza svoje plné vyjadrenie v knižke Pavlovovo učenie a psychológia, ako aj v ďalších štúdiách tohto vojnového a povojnového obdobia.

V r. 1948 profesor Pardel na príkaz Povereníctva sociálnej starostlivosti zriaďuje a vedie Ústav pre sociálny výskum mládeže v Hlohovci. Funkciu riaditeľa tohto ústavu zastáva do r. 1951, keď dochádza k reorganizácii a premiestneniu ústavu do Bratislavy. Z tohto obdobia pochá-

dzajú od prof. Pardela dve pozoruhodné výskumné práce. Je to jednak výskum detí v pestúnských rodinách, jeho dosah sa prejavil v likvidácii nej mládeže. Týmto výskumom prof. Pardel ako prvý u nás upozornil na závažnosť spoločenského javu delikventnosti mladistvých.

V rokoch 1951 až 1954 pracuje prof. Pardel na Výskumnom ústave pedagogickom. Jeho činnosť v tomto období charakterizuje snaha propagovať a sprístupniť psychológiu širšej čitateľskej obci. Vydáva Kapi-
Psychológia, Ako vychovávať deti, Teória a prax školského filmu, Psy-
chológia v obrazoch a príkladoch a ďalšie.

Prechodom na Vyššiu a potom Vysokú školu pedagogickú otvára sa prof. Pardelovi ďalšie plodné pole pôsobnosti, a to v smere koncepcie a položenia základov výuky psychológie. Najprv je to na Vysokej škole pedagogickej pre učiteľov, neskôr od r. 1959, po zlúčení Vysokej školy pedagogickej s Filozofickou fakultou UK pre budúcich psychologických odborníkov.

Na vysokej škole pedagogickej uvádza prof. Pardel do života veľmi solídnu prípravu učiteľov z hľadiska osvojovania si základných psychologických poznatkov o procesoch učenia a zákonitostiach vývinu poznávacích procesov a osobnostných charakteristík dieťaťa. Profesor Pardel tu buduje aj psychologické laboratórium v snahe utvárať u budúcich učiteľov pomocou demonštrácií ucelený prehľad o všeobecných i aplikovaných poznatkoch z oblasti psychológie.

Na filozofickej fakulte čaká potom prof. Pardela úloha rozpracovať a realizovať výuku psychologických odborníkov, a to ako pre úlohy základného psychologického výskumu, tak aj pre oblasti klinickej, pracovnej a spočiatku i pedagogickej psychológie. Dnes, po celej desiatke rokov možno konštatovať, že sú položené veľmi premyslené základy prípravy psychológov, že sú v nej zastúpené všetky podstatné poznatkové oblasti a metodologické prístupy a že je zabezpečená praktická výuka i v zameraní na aplikované disciplíny. Dané sú aj všetky predpoklady pre vedecko-výskumnú prácu poslucháčov, či už pre pracovníkov katedry psychológie alebo pracovníkov Psychologického ústavu Filozofickej fakulty, ktorý profesor Pardel tiež vedie. Aj po technickej stránke sú tieto pracoviská výborne vybavené a poskytujú všetky možnosti pre vedecko-výskumnú prácu. Profesorovi Pardelovi patrí nesporná zásluha za terajší stav i za jeho úsilie v hraniciach možností sledovať vo výuke a výskume celosvetové trendy.

V období pôsobenia na Vysokej škole pedagogickej a na Filozofickej fakulte, kde profesor Pardel doteraz pracuje, vydáva ďalšie dve závažné monografické práce: Pedagogickú psychológiu a Vývojové poruchy písanej reči. Pedagogická psychológia, ktorá doteraz vyšla v troch pracovných vydaniach a ktorá slúži ako príručka učiteľom a vychovávateľom pre ich konkrétnu prácu, znamená prínos i po teoretickej stránke, najmä vzhľadom na rozpracúvanie systému pedagogickej psychológie. Práca Vývojové poruchy písanej reči, jediná svojho druhu v našej domácej literatúre, zakladá sa na vlastnej výskumnej práci profesora Pardela. Okrem týchto monografických prác stretávame sa v ča-

sopiseckej literatúre, najmä v Zborníku Filozofickej fakulty Psychologická s mnohými teoretickými štúdiami profesora Pardela. V najnovšom čase dotýkajú sa tieto štúdie najmä otázok regulácie a motivačnej štruktúry správania.

Letmá súvaha nad niečo vyše 25-ročným pôsobením profesora Pardela v oblasti psychológie by nebola úplná, ak by sme nespomenuli jeho aktívnu účasť v odborných spoločnostiach, najmä Československej a Slovenskej psychologickéj spoločnosti, pedagogických radách a komisiách, redakčných radách časopisov, ako aj pri vydávaní monotematických zborníkov a prekladových monografií zo svetovej odbornej literatúry. Popri svojej organizačnej, pedagogickej, výskumnej a publikačnej činnosti prispieva teda profesor Pardel svojou aktívnou účasťou aj k zveľadovaniu psychologického života u nás na všetkých úsekoch jeho prejavu.

Ak z príležitosti 50-ročného životného jubilea želáme profesorovi Pardelovi veľa zdravia a ďalších životných úspechov, robíme tak pri plnej úcte k jeho doterajšej plodnej práci. Súčasne nás aj teší, že v jeho dnešnej životnej energii a vitalite, jeho postrehu a rozvážnosti, všímavom a citlivom prístupe k ľuďom máme záruku, že bude v započatom diele úspešne pokračovať ďalej. Veríme, že dosiahne ešte veľa pozitívnych výsledkov na poli rozvíjania psychologickéj práce, ktorá všetkými svojimi dôsledkami znamená dôležitý prínos v uspokojovaní potrieb nášho spoločenského života.

L. Maršalová

Konferencia sociálnych psychológov

V malebnom prostredí Malých Karpát sa v dňoch 5. a 6. októbra 1967 uskutočnila pracovná konferencia sociálnych psychológov na tému „Súčasný sociálnopsychologické výskumy v ČSSR“, ktorú organizovalo Oddelenie sociálnej psychológie Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave, ako hlavné koordinačné pracovisko štátneho plánu bádateľského výskumu v tejto oblasti. Cieľom konferencie bolo najmä preveriť a zhodnotiť plnenie čiastkových výskumných úloh v rámci hlavnej úlohy X—18—3, ako aj posúdiť doterajší plán, skordinovať a vypracovať smernice pre ďalšie rozvíjanie sociálnopsychologických výskumov i v rámci výskumných plánov jednotlivých psychologických a iných pracovísk.

Všeobecne bola konferencia prvou formálnou a organizovanou príležitosťou nielen na to, aby sa táto oblasť bádania naplno rozvinula a dostala impulzy na riešenie konkrétnych, spoločensky významných problémov, ale aj na utvorenie patričnej organizačnej formy, ktorou by mohla byť Sekcia pre sociálnu psychológiu pri ČSPS. Na tejto organizačnej báze by participovali jednak odborní pracovníci a jednak všetci zúčastnení o túto oblasť bádania.

Program konferencie sa skladal zo 4 častí:

1. Referáty plniteľov čiastkových úloh v rámci úlohy X—18—3
2. Referáty pracovníkov mimo štátneho plánu